

Talum zgradil prvo sončno elektrarno v Bosni in Hercegovini str. 5-7

Sanjaš? Kreiraš? Ustvarjaš? str. 8

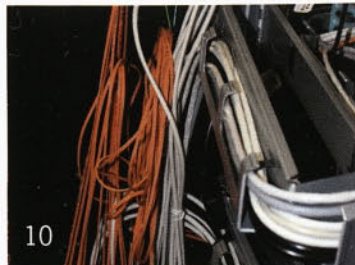
Čista pitna voda – kako dolgo še? str. 11

Intervju: Robi Merlak str. 12-14

Deset minut za boljše počutje ... neprecenljivo str. 17

Reportaža: Od tropske dežele do dalmatinskega melosa str. 20-21

Iz vsebine

4 Brez majhnih korakov ni poti do velikih ciljev

5-7 Talum zgradil prvo sončno elektrarno v Bosni in Hercegovini

8 Sanjaš? Kreiraš? Ustvarjaš?

9 Ohranite učenje!

10 Dogajanja v ozadju

11 Čista pitna voda – kako dolgo še?

12-14 Intervju: Robi Merlak

15 Po poklicu sem vodja delilnega mesta

16 Tudi tokrat naši gasilci uspešni

17 Deset minut za boljše počutje ... neprecenljivo

18 Fotografije meseca

19 Zgodba o porcelanasti skodelici

20-21 Reportaža: Od tropske dežele do dalmatinskega melosa

23 Vedno zvest »fabriki«

24-25 Fotoreportaža: 8. marec

27 Križanka

Naslovnica: Robert Merlak in Zvonko Čerček

Časopis družbe Talum. Naslov uredništva: Talum, d. d., Tovarniška cesta 10, 2325 Kidričevo, telefon: 02 79 95 108, telefaks: 02 79 95 103, e-pošta: darko.ferlinc@talum.si.

Izhaja mesečno v nakladi 2300 izvodov.

Uredniški odbor: Darko Ferlinc, glavni urednik, Danica Hrnčič, Lilijana Ditrin in Aleksandra Jelušič, članice, ter Srdan Mohorič, član.

Jezikovni pregled: Darja Gabrovšek Homšak, oblikovanje: Darko Ferlinc, avtor naslovnice: Srdan Mohorič.

Prelom in priprava za tisk: Grafični studio OK, Maribor, tisk: Bezjak tisk, Maribor.

Facebook ja, facebook ne

DARKO FERLINC
GLAVNI UREDNIK

Facebook je sodobno, napredno in moderno družabno omrežje, ki ga uporablja vse več ljudi, predvsem mladih. Vse več ljudi ima na njem tako imenovani profil, vse več ljudi prek njega komunicira, vse več jih na njem pridobiva informacije. In vse več ljudi se ne zna več pogovarjati drugače kot prek računalnika. Tisti, ki so kako leto starejši od teh mladenk in mladeničev, pa tega ne počnejo na tak način. Redki imajo na facebooku svoj profil in redki komunicirajo na tak način.

Prijatelj mi je nekoč rekel, da je njegov facebook za šankom v bifeju na koncu ulice. In če primerjamo resnični facebook s tistim za šankom, je stvar zelo podobna. Tudi za šankom je neke vrste družabno okolje. Tja prihajajo ljudje iz različnih klinov družbene lestv(ice). Tam lahko mirno komuniciraš s prijatelji. Ne sicer z vsemi osemstopenjetimi, ampak s tremi ali celo petimi pa prav gotovo. Vse, kar si povedal, bo doseglo, poleg teh petih, morda še petdeset drugih. Toda ali ni to

dovolj? Koliko pa lahko ima človek prijateljev? Saj jih ne more imeti osemsto. Prav gotovo pa ne tistih najboljših.

Facebook je po mnenju nekaterih eden najdražjih načinov komuniciranja. Vsaj za podjetja. Zahteva najmanj enega človeka, ki se s tem nenehno ukvarja in ki ga je seveda treba tudi plačati.

Razumem, da je facebook dober medij. Dosega množice in je hiter. Eden izmed strokovnjakov na področju spleta v Sloveniji je izjavil, ko je hotel poudariti pomembnost družabnih omrežij, da je za začetek svoje predvolilne kampanje tudi sedanji predsednik države uporabil facebook. Ker bo menda s tem zadel milijon in pol Slovencev. To je seveda super. Ampak dosedanji predsednik s tem postaja cocacola, ki mora premagati pepsicola ali cockto. In ne nagovarja prijateljev, ampak volivce. V tem primeru je uporaba spleta seveda logična. Glasove je pač treba pridobiti tako ali drugače.

Facebook je bil bojda orodje za zagon revolucij v arabskem svetu. Revolucij, ki so potekale dokaj stihijsko in brez koncepta in seveda brez vodij. Toda zdi se mi, da je bil morda facebok v tem primeru zlorabljen. Nisem prepričan, da ni šlo za kak islamski fundamentalizem iz ozadja.

In sploh se mi zdi, da človek ne more imeti na stotine prijateljev, ki jim sproti sporoča novice iz svoje dnevne sobe. In take informacije lahko potem dosežejo tudi tiste, ki jim niso bile namenjene. Še vedno je torej bolje srečati svoje prijatelje ali znance za šankom in se z njimi pogovarjati tam. Ob pivu ali kozarcu tople vode.

V Talumu smo se pred časom odločili, da facebooka za zdaj na našem spletu še ne bomo imeli. Morda se bo to v prihodnje spremenilo. Moje razmišljanje o tem je seveda konzervativno. To vem. Mogoče bom tudi sam kdaj imel svoj profil na facebooku. Trenutno sem zadovoljen s svojim, grškim. ▣

»In vse več ljudi se ne zna več pogovarjati drugače kot prek računalnika.«

UPRAVA

Brez majhnih korakov ni poti do velikih ciljev

MARKO DROBNIČ
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Predsednik Uprave Marko Drobnič in član Uprave dr. Zlatko Čuš

V ponedeljek, 19. 3., sem se z velikim veseljem odzval povabilu naših sodelavcev iz družbe Talum Servis in inženiring na odprtje prve sončne elektrarne v Bosni in Hercegovini, elektrarne, katere izvedbo na ključ smo prevzeli mi. V sodelovanju s tujim partnerjem in z veliko mero podjetnosti ter inovativnosti pri oranju ledine na področju fotovoltaike v Bosni in Hercegovini smo si upali uresničiti ta projekt. In to z odliko. Ta projekt je zgolj en kamenček

v mozaiku uresničevanja strateških smernic na področju trženja naših storitev zunaj naših meja - tako tistih Talumovih kot tudi državnih. Je pa zagotovo velik dokaz resnega namena pri uresničevanju ciljev, ki smo si jih vsi skupaj zadali.

Samo tako naprej, zgledi te dobre prakse pa naj bodo hkrati motiv in izziv za vse nas. Saj vemo, kako pravi stari slovenski pregovor: Tudi z majhnimi koraki se daleč pride. □

Poraba aluminija narašča

DR. ZLATKO ČUŠ
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Lansko leto je bila poraba aluminija na svetu 45,1 milijona ton, kar je za 10 odstotkov več kot leta 2010, hkrati pa je proizvodnja znašala 45,6 milijona ton ali 8 odstotkov več kot leto prej. Daleč največji proizvajalci in porabniki so Kitajci in ta delež se približuje polovici. Leta 2011 so proizvedli in porabili približno 19 milijonov ton aluminija.

Seveda se vsi sprašujemo, kako naprej. Obstaja kar nekaj napovedi za okrevanje in nadaljnjo rast porabe aluminija v svetu. Letos bo poraba primarnega aluminija na svetu znašala 48,2 milijona ton ali 7 odstotkov več kot leto poprej. Največjo rast spet napovedujejo Kitajski, in to kar 11 odstotkov, sledi Indija z 10 odstotki, medtem ko bodo imele Japonska, Severna Amerika in Latinska Amerika po 5-odstotno rast.

Ni naključje, da prav noben inštitut ne prišteva Evrope med območja, kjer poraba aluminija raste. V razvitih delih sveta poraba aluminija korelacijsko kaže tudi na gospodarsko rast. Da ni povečanja porabe aluminija in tudi ne povečane gospodar-

ske rasti, ni nikakršno naključje. Ob obstoječi gospodarski in energetske politiki bo (je že) povprečno evropsko gospodarstvo nekonkurenčno. Ali si še sploh kdo upa povprašati, kaj je z Lizbonsko strategijo? Največji problem Evrope sploh ni Grčija, kot bi vsi radi prikazali. Evropa je s svojo politiko največji sovražnik sama sebi.

Na Bližnjem vzhodu bo drugo leto proizvedenih okrog 5 milijonov ton aluminija. Ne boste verjeli, ampak največji projekt Maden, vreden skoraj 20 milijard ameriških dolarjev, se izvaja skupaj z ameriško družbo ALCOA. Ne vem, s kakšnim mehanizmom misli Evropa v prihodnje zagotoviti cenovno konkurenčne energente in surovine. Včasih ni bilo nafte, ne elektrike, ne aluminija, pa so »nekateri« ljudje tudi lepo živeli. Slovenci smo bili bolj kot ne hlapci. Kot je videti, smo rojeni za to vlogo. □

Talum v Kalesiji v Bosni in Hercegovini

Talum zgradil prvo sončno elektrarno v Bosni in Hercegovini

V ponedeljek, 19. marca 2012, je bila v Kalesiji slovesno odprta prva sončna elektrarna v Bosni in Hercegovini. Talumova odvisna družba Talum Servis in inženiring, d. o. o., je pridobila in izvedla projekt gradnje sončne elektrarne z močjo 120 kW, postavljene na strehi nedokončane športne dvorane v Kalesiji, manjšem mestu južno od Tuzle.

DARKO FERLINC,
MAG. ANTON VERDENIK
FOTO: DARKO FERLINC

Skupaj z investitorjem, podjetjem Eko Energija, d. o. o., katerega lastnik je znani in uspešni bosenski podjetnik Sadik Fatić, smo postavili temelje na področju fotovoltaike v Bosni, saj smo pomagali s projektnim inženirirngom, dobavo opreme, montaže in zagona, izdatno pa tudi pri drugih aktivnostih, kot so svetovanje pri upravnih postopkih, pridobivanju soglasij, obratovalne podpore in financiranju projekta. Sončna elektrarna je bila v postavljena v zelo kratkem času, saj je od prvih pogovorov julija 2011 do zagona elektrarne minilo komaj osem mesecev, kar je za prvo elektrarno v državi brez še pred nekaj meseci urejene zakonodaje na tem področju lep dosežek.

Vrhunsko znanje in izkušnje

Talumovi strokovnjaki so pri tem projektu uporabili svoje bogato

znanje in izkušnje ter postavili tehnično dovršeno proizvodno napravo, zgrajeno po modernih standardih in z opremo, ki predstavlja presežek na tem področju ter omogoča dlje časa trajajoče delovanje. Znanje in izkušnje so si strokovnjaki družbe Talum Servis in inženiring pridobivali pri gradnji, upravljanju in spremljanju proizvodnje električne energije na šestih elektrarnah z močjo 1 MW, zgrajenih na nekdanjem odlagališču rdečega blata v Kidričevem v letih od 2009 do 2011. Hkrati je taka gradnja pomenila tudi izvrstno revitalizacijo tega prostora. Talum je ob tem projektu izkoristil tudi nov organizacijski model, saj je odvisna družba brez večjih težav izvedla odmevni projekt v tujini, ki ni obsegal samo izvedbe v tehničnem smislu, ampak tudi prenos znanja in tehnologije v drugo družbeno in socialno okolje.

Odprtje v velikem slogu

Odprtja v Kalesiji v Bosni in Hercegovini se je udeležil tako rekoč ves politični vrh Federacije Bosne in Hercegovine, Tuzlanskega kantona in občine Kalesija. Prisoten je bil tudi ambasador Republike Slovenije v Bosni in Hercegovini **Andrej Grasseli**. Najpomembnejši gost na odprtju elektrarne je bil prav gotovo predsednik vlade Federacije Bosne in Hercegovine **Nermin Nikšić**, ki je poudaril pomembnost takih vlaganj in še posebej pogum investitorja, saj je bil prvi, ki je v tej državi izpeljal tako investicijo. Sončne elektrarne ne bodo najpomembnejši vir električne energije, so pa gotovo zelo pomemben vir oskrbe, predvsem z vidika okoljske problematike. Sledili so drugi govorniki s političnega vrha. Prvi je bil župan Kalesije **Rasim Omero-**

Od leve Robert Merlak, Damjan Kovačič, Marko Drobnič, Anton Verdenik in Mihael Hameršak

Sadik Fatić, lastnik elektrarne

Marko Drobnič z ministrom Federacije Bosne in Hercegovine za energetiko, industrijo in rudarstvo Erdalom Trhuljem

vič, sledil pa mu je minister za energijo, rudarstvo in industrijo Tuzlanskega kantona **Željko Knežiček**. Oba sta poudarjala pomembnost dogodka in investicije ter izražala ponos, da so prvo sončno elektrarno zgradili prav v njihovi občini oziroma kantonu. Na odru je bil tudi minister Federacije Bosne in Hercegovine za energijo, rudarstvo in industrijo **Erdal Trhulj**, ki je novemu direktorju Eko Energija, d. o. o., Fatićevemu sinu, predal energetsko soglasje za elektrarno.

Talumovci smo bili še posebej ponosni

Na odprtju je spregovoril tudi direktor in lastnik Eko Energije, d. o. o., **Sadik Fatić**, ki se je posebej zahvalil Talumovim strokovnjakom za opravljeno veliko delo. Sadik Fatić je eden najboljših podjetnikov v Bosni in Hercegovini.

Leta 2008 je dobil prestižno nagrado za najboljšega menedžerja v jugovzhodni Evropi. Politično je vpliven človek, saj je na »svojo« elektrarno, čeprav smo to komaj verjeli, pripeljal ves politični vrh Federacije Bosne in Hercegovine in Tuzlanskega kantona.

Predsednik Uprave Taluma **Mar-**

ko Drobnič je prav tako izrazil ponos, da je prav Talum zgradil prvo sončno elektrarno v državi. Poudaril je, da je bila elektrarna zgrajena na osnovi velikega znanja in izkušenj Talumovih strokovnjakov. Zagotovil je, da bo nemo delovala celo življensko dobo. Pred zbranimi gosti je pose-

Veleposlanik RS v Bosni in Hercegovini Andrej Grasselli in Marko Drobnič

Trak na odprtju sončne elektrarne je prvi prerezal predsednik vlade Federacije Bosne in Hercegovine Nermin Nikšić

bej pohvalil skupino naših sodelavcev, ki so sodelovali pri pridobivanju posla, projektiranju in izgradnji elektrarne, to pa so bili **Anton Verdenik, Robert Merlak in Damjan Kovačič**. Elektrarni je zaželel »veliko sonca« in s tem simbolično izrazil prepričanje, da bo obratovala v splošno zadovoljstvo vseh.

Predsednik Uprave in minister

Po prireditvi se je predsednik Uprave Taluma med drugim pogovarjal tudi z ministrom Trhuljem, ki mu je predstavil odnos države do edinega proizvajalca primarnega aluminija »Aluminij« iz Mostarja. Beseda je tekla predvsem o zagotavljanju in ceni električne energije. Ob tej priliki je

minister napovedal, da bo v kratkem obiskal Slovenijo in morda tudi Talum.

Vsi zadovoljni

Investitor je zadovoljen, zanimanje javnosti za projekt pa izredno, saj si je ekipa ob montaži elektrarne ogledala še več potencialnih lokacij za gradnjo elektrarn. Skupaj z investitorjem pripravljamo strategijo skupnega nastopa na bosenskem trgu, ki se bo po odprtju prve elektrarne nedvomno odprl. Naša naloga pa je, da izkoristimo prednost za nas že »domačega terena«.

Od zares dobro izvedenega projekta si veliko obetamo. □

Mihael Hameršak in Anton Verdenik

Izjavi

Mag. Mihael Hameršak,
direktor družbe Talum Servis in
inženiring, d. o. o.

Realizirani projekt je eden od korakov do uresničitve naše vizije, da bomo leta 2015 ustvarili 5 milijonov evrov prihodkov zunaj skupine Talum ter da bomo delovali globalno. Zaupanje investitorja smo si pridobili z izgradnjo elektrarn na Talumovem odlagališču rdečega blata ter na strehi na Ptuju. Pri realizaciji projekta smo se srečali s številnimi novostmi, predvsem na administrativnem in organizacijskem področju, investitor je z našim profesionalnim delom zelo zadovoljen, realizirani projekt je naša prva zelo dobra referenca na Balkanu, ki jo nameravamo kar najbolj izkoristiti. Verjamemo, da smo si z odlično realiziranim projektom odprli vrata ne samo na trg fotovoltaike v Bosni in Hercegovini, temveč tudi v širši regiji. Z uspešno realizacijo projekta smo okolici, sebi in predvsem potencialnim novim investitorjem dokazali, da smo zaupanja vreden parter, saj so med nami vrhunski in zavzeti strokovnjaki, ki jim izvedba novih, še tako zahtevnih projektov predstavlja izziv. Ob tej priložnosti bi se želel zahvaliti vsem sodelavcem, ki so kakor koli prispevali k uspešni realizaciji projekta. Ob tem pa moram poudariti, da v naši družbi delamo še pri drugih večjih, tudi perspektivnih projektih, več o teh pa ob drugi priložnosti.

Mag. Anton Verdenik,
vodja projekta

Ob takšnem zaključku uspešnega projekta sem zelo zadovoljen. Skupaj z investitorjem smo izvedli pionirski podvig, saj smo uspešno zgradili in vključili v omrežje prvo fotovoltaično elektrarno v Bosni in Hercegovini.

Uspelo nam je zgraditi tehnično dovršeno elektrarno, ki je že v prvih dneh delovanja preseгла vsa pričakovanja. Pozabljene so številne težave, ovire in slaba volja. Zelo dragocene so izkušnje v drugem kulturnem in verskem okolju, saj smo spoznali zelo prijetne ljudi – žal zaznamovane s posledicami večletne vojne –, med katerimi smo se dobro počutili.

Prepričan sem, da smo dobro izkoristili možnost druženja in pogovorov s političnim vrhom bosenske federacije in tuzelskega kantona, in verjamem, da so se nam odprla marsikatera vrata.

Na koncu pa sem dolžan iskreno zahvalo vsem sodelavcem v podjetju Talum Servis in inženiring, ki so kakor koli dodali svoj prispevek k uspešnemu projektu. □

INOVATIVNOST

Sanjaš? Kreiraš? Ustvarjaš?

V podjetju Talum Aluminij, d. o. o., se vedno pogosteje omenjajo in med kazalniki uspešnosti pojavljajo izboljšave, inovacije, invencije, kreativnost ipd. Analize uspešnih podjetij namreč potrjujejo, da je za poslovno uspešnost nujno izrabljati tudi inovativni potencial in kreativnost vseh zaposlenih v podjetju.

BOGDAN LUKMAN, DIPL. INŽ.

[HTTP://STREETFURNITURE.COM/AU/ASSETS/IMAGES/PRODUCT_LIBRARY/JPG_PRODUCTS/01_SEATING%20AND%20TABLES/CLASSIC/GALLERIA/MENU_GALLERIA_SETTING_CMG608_CMG804_HARDWOOD.JPG](http://STREETFURNITURE.COM/AU/ASSETS/IMAGES/PRODUCT_LIBRARY/JPG_PRODUCTS/01_SEATING%20AND%20TABLES/CLASSIC/GALLERIA/MENU_GALLERIA_SETTING_CMG608_CMG804_HARDWOOD.JPG)

Poleg neposrednih koristi, ki jih imamo vsi zaposleni v posameznih delovnih okoljih, je pomembno tudi spoznanje, da lahko vsak delavec aktivno in pomembno vpliva na dogajanje v svojem in širšem delovnem okolju. Največja in trajna nagrada predlagatelju je realizacija predloga samega. V podporo tem prizadevanjem bo v našem podjetju deloval Vrelec idej 2012 kot generator in ambasador takšnega načina razmišljanja v posameznih delovnih okoljih.

Vrelec idej je sestavljen iz sodelavcev vseh organizacijskih enot: Proizvodnje anod, Sestavljalnice, Elektrolize in Vzdrževanja.

Programska usmeritev skupine je spodbujanje sodelavcev k iskanju inovacij, svežih idej in novih rešitev, k preverjanju stališč, analizi problemov, razmišljanju itd. Skupina se bo sestajala približno enkrat na mesec oziroma po potrebi glede na potrebe prej omenjenih usmeritev. Zavedamo se, da bomo morali delovati v širino, morali bomo tako rekoč do vsakega sodelavca, ga povprašati o mnenju, ga spodbuditi k razmišljanju o tem, kje in kako bi lahko bili jutri boljši, učinkovitejši in uspešnejši. Na začetku pričakujemo predvsem predloge, ki nas bodo obvarovali pred kakim nepotrebnim stroškom, pa naj bo to prihranek pri energiji, surovinah

ali pri kateri delovni operaciji. Določene rezerve zaznavamo tudi na področju varnega dela, predvsem pri delih, ki jih danes še prepoznavamo kot dela s povečanim tveganjem. Seveda upamo, da bomo med predlogi našli tudi nekaj takšnih, ki jih bomo lahko uvrstili med tehnične izboljšave – inovacije, zaradi katerih bodo učinki večji in dolgotrajnejši. Inovacija se lahko nanaša na opravljanje del v procesu proizvodnje in tudi na popolnoma nove ideje, bodisi v povezavi s proizvodnim procesom ali s povsem novimi proizvodi. ▣

Aluminij – kovina prihodnosti

Talum želi iz aluminija narediti več! Če smo še pred mesecem, dvema o tem razpravljali in ugebali v različnih krogih, si po številnih srečanjih z vami in po vaših odzivih upam trditi, da nas je veliko, ki smo prepričani, da hočemo in zmoremo iz aluminija narediti veliko več kot danes. Čeprav se ob tem poraja veliko dvomov, vprašanij, sem prepričan, da je uspeh odvisen samo od nas. Predsednik Uprave Taluma je podal nedvoumno sporočilo – prihodnost Taluma je v višji stopnji predelave aluminija!

ALBERT KOROŠEC

Predstavljam si, da tudi takratni predsednik ZDA J. F. Kennedy, ko je v šestdesetih predstavil kongresu izziv, da ZDA pošljejo človeka na Luno in ga varno vrnejo nazaj na Zemljo, ni naletel na splošno navdušenje in razumevanje. Danes vemo, da je iz tega izziva zrastle neverjetno število odkritij s področij telekomunikacij, tranzistorjev, mikroelektronike, medicinskih instrumentov in drugega.

Verjamem, da premoremo zvrhano mero domišljije, ustvarjalnosti in da razpolagamo z raznovrstnimi znanji, zato sem izredno optimističen, da se je v tako kratkem času veliko naših sodelavcev odzvalo na vabilo k sodelovanju ter so pripravljeni deliti svoje ideje in poglede z nami. Zavedanje o

soodvisnosti nas vseh, ki živimo in delamo za Talum, je prvi in najpomembnejši korak k temu, da iz aluminija naredimo več. Aluminij sodi v kategorijo mladih kovin, saj je njegova uporaba v zgodovini zgolj izjemoma omenjena. Zaradi izjemnih mehanskih, toplotnih in električnih lastnosti ter številnih možnosti, ki jih ponujajo zlitine, se uporabnost kovine širi na praktično vsa področja. Aluminij postaja del našega življenjskega prostora, kar je posledica njegovih oblikovalskih lastnosti, ki so podprte s številnimi tehnikami oblikovanja ter površinske obdelave.

Naši sodelavci se očitno zavedajo teh oblikovalskih lastnosti, saj je večina prepoznala priložnosti na tem področju in vidi v oblikovanju novih izdelkov sestavni del razvojne poti Taluma. Predvsem pa nam vsem pošiljajo sporočilo, da želijo sodelovati pri novih razvojnih izzivih.

Pripravljenost in pogum sta nujna in omogočata znanju in sposobnostim posameznikov, da razvijejo napredne tržne proizvode in storitve, ki nam zagotavljajo svetlo in dolgoročno prihodnost. Verjamem, da je naša prihodnost povezana z aluminijem, na nas pa je, da si jo naredimo lepo! ▣

Odprta komunikacija in sproščenost

Od 8. do 15. marca smo organizirali pet enodnevnih delavnic, s katerimi smo želeli čim večjemu številu sodelavk in sodelavcev predstaviti strategijo skupine Talum za leta od 2012 do 2015, nov pristop k prestrukturiranju Taluma z inovativnostjo ter nove vrednote, ki bodo nam vsem v pomoč pri uresničevanju strategij, ciljev, ki jih želimo doseči. Delavnic se je udeležilo 139 sodelavk in sodelavcev, ki so vsebine zelo dobro sprejeli.

LILIJANA DITRIH
FOTO: DARKO FERLINC

V prvem delu je predsednik Uprave prisotne seznanil z vizijo, poslanstvom, ki smo si ga zadali, ter projekti, s katerimi želimo Talumu dati nov zagon v delovanju in rasti. Nato je sledila predstavitev mag. Alberta Korošca o pomenu inovativnosti pri prestrukturiranju Taluma, ki je med udeleženci požela obilno odobravanja. Pristop so prepoznali kot nov, zanimiv, ambiciozen. V drugi del delavnice smo vstopili z delom v skupinah. Lotili smo se pomena vrednot za nas kot posameznike in tiste, ki vodijo naše delo, naše razmišljanje pri uresničevanju skupnih ciljev pri delu v podjetju. Da bomo lahko dejavno uresničevali vrednote, ki jih

vodimo pod sloganom »Skupaj zmoremo skoraj vse«, bo potrebna še veliko dela, veliko sprememb v načinu delovanja in razmišljanja ter v obstoječem stilu vodenja in komuniciranja. Osnovo seveda predstavljata predvsem zaupanje in sodelovanje. V tretjem delu smo se na kratko dotaknili ocenjevanja delovne uspešnosti. Dušan Skledar je obnovil informacije s področja napredovanj ter zelo plastično prikazal osnove in delovanje pri pilotskem projektu mesečnega nagrajevanja. Vzdušje na delavnicah je bilo odlično, komunikacija odprta in sproščena, čutiti je bilo nov zanos, pozitivno energijo. ▣

Izpolnjevanje vprašalnika

Ohranite učenje!

Talum smo ljudje! Urejeno delovno okolje in moderna oprema zagotavlja dobre delovne razmere, vendar nista zadostna za dolgoročno rast podjetja. Samo ljudje smo tisti, ki lahko zagotovimo dolgoročni razvoj, ta pa je hkrati tudi pogoj za obstoj podjetja.

MAG. ALBERT KOROŠEC

Zanašanje na velikost in bogato zgodovino podjetja je nevarno slepilo in stanje na mestu je enako propadu, saj je veliko družb, ki prihajajo na trg z bistveno boljšimi konkurenčnimi pogoji. Težko verjamem, da podjetja, kot so SCT, Gradis ali CPM, niso imela sposobnih posameznikov, pa vendar teh podjetij ni več med živimi.

»Ohranite učenje! Ne bodite arogantni ob predpostavki, da veste vse, da imate monopol nad resnico,« je nagovarjal Jack Welch odgovorne osebe družbe. »Vedno predvidite, da se lahko naučite nekaj od nekoga drugega. Ali pa celo od konkurenta. Še posebej od konkurenta!« Znanje posameznikov je treba nadgraditi v znanje podjetja, v katerem si zaposleni izmenjujemo znanja, gradimo na idejah drugih, iščemo skupne modele in simulacije ter si izmenjujemo nova spoznanja.

Poteka projekt razvoja mreže znanja, v katerem sodelujejo še druga industrijska podjetja (Unior, MIM), izobraževalne ustanove iz Slovenije (FERI) in Avstrije (FH, BFI), financiran pa je iz evropskih sredstev v višini preko 500.000 evrov. Cilj projekta je nastavitev sistemov razvoja in izmenjave znanja, cilj slednjega pa zagotavljanje učinkovitejšega izvajanja ključnih procesov, hitrega ter preprostega dostopa do potrebnih znanj ter zagotovitev sistema stalnega izobraževanja na delovnem mestu.

Projekt ponuja številne izzive, pri katerih se povezujejo različne kulture, jeziki, tehnična, poslovna in informacijska znanja. Različnost pa po drugi strani ponuja veliko priložnosti za učenje in raz-

Nalozba v vašo prihodnost
Operation der Finanzes Europäische Union
Investition in Ihre Zukunft
Operationen unterstützt von der Europäischen Union

REPUBLIKA SLOVENIJA
SLUŽBA VLADE RS ZA LOKALNO SAMOUPRAVO
IN REGIONALNO POLITIKO

voj in teži k usklajevanju rezultatov, ki bodo hkrati uporabni v različnih okoljih in bodo zaradi skupnega razvoja kakovostnejši. Razvite bodo učne vsebine na področjih računalniške varnosti podatkov, vodenja inovacijskih procesov in izvedbe novih idejnih izzivov ter z znanjem podprt proces reklamacij. Navedene so samo osnovne vsebine, v okviru katerih se bodo razvijali in uvajali mehanizmi upravljanja znanja, rezultati projekta bodo vsebovali tudi druge vsebine, ki pa bodo odvisne od vključenih v projekt. Med ključnimi cilji projekta je tudi uvajanje sodobnih metod učenja, e-učenje, ki omogoča stalno izobraževanje na delovnem mestu. Pomemben kazalnik uspešnosti projekta bo zato število vključenih v projekt in tistih, ki verjamemo, da delitev znanja v prvi vrsti prinaša možnost rasti nas samih. Prav tako pa je to največ, kar lahko ponudimo kot svoj delež k skupnemu rezultatu Taluma.

Verjamemo v rek: »Sposobnost učiti se hitreje od konkurence velja za eno redkih trajnih konkurenčnih prednosti, ki jih imajo sodobne organizacije.« (de Geus, 1989) ▣

Dogajanja v ozadju

Prav je, da povemo kaj tudi o aktivnostih, ki potekajo v Informatiki neopazno za širšo populacijo zaposlenih v Talumu. Bolj ali manj se zdi samo po sebi umevno, da vse teče brez večjih zapletov. Da je res tako, je treba skrbno in pravočasno načrtovati določene aktivnosti oziroma investicije, saj je informatika zelo hitro razvijajoče se področje.

MILICA PIŠEK, BENJAMIN VERDENIK
FOTO: DARKO FERLINC

Informacijski sistem na svojih pomnilniških medijih hrani ogromne količine podatkov, od katerih je odvisno poslovanje podjetja, z izvedeno reorganizacijo se te količine tudi povečujejo. Nujno je treba zagotoviti, da so ti podatki zanesljivo in varno shranjeni. Prav zato smo v preteklem letu naredili prvi korak in investirali v **nov varnostni sistem za kopiranje podatkov (backup)**, ki nam omogoča poenostavljene postopke arhiviranja, povečali smo tudi kapaciteto in hitrost arhiviranja. Toda samo arhiviranje podatkov za varen sistem ni dovolj – potrebno je preverjanje obnovitve vsakega informacijskega sistema iz arhiva. Med potekom projekta smo zato **uspešno restavrirali** bazi Baan in Oracle, produkcijski portal Sharepoint in poštno bazo Exchange ter tako preizkusili postopke okrevanja informacijskega sistema.

Letos načrtujemo korak naprej, tj. postopno izgradnjo rezervne lokacije, kar pomeni, da katastrofalen dogodek v podatkovnem centru ne bo povzročil izgube podatkov. Tako bomo še povečali zanesljivost informacijskega sistema.

Vedno več komunikacij se seli v internetno omrežje, uporabniki postajamo vedno bolj mobilni, mobilnost zaposlenih pa prinaša s seboj problem zagotovitve varnosti. V informacijski sistem je treba vpeljati mehanizme, ki nam omogočajo nadzor nad tem, kdo ima dostop do katerih informacij. V ta namen smo konec leta **nadgradili protipožarno pregrado**, ki je bila zadnjič posodobljena leta 2006. Gre za dve napravi Cisco ASA 5200, ki prestavljata požarni zid med internetom in notranjim računalniškim omrežjem podjetja

Talum. S tem smo vzpostavili celovit varnostni sistem, ki ščiti notranje omrežje pred vdori iz interneta in omogoča selektivni dostop zunanjih partnerjev do strežnikov in varne povezave med omrežji. Z nadgradnjo se je vidno povečala hitrost dostopa do interneta in elektronske pošte, dobili smo tudi podporo za varen dostop iz mobilnih naprav.

V začetku marca je bila izvedena **tudi nadgradnja obstoječega virtualnega okolja na osnovi tehnologije VMware**, saj je obstoječa konfiguracija dosegla zgornjo mejo svojih zmogljivosti. V obstoječo gručo dveh strežnikov smo tako dodali še tretjo rezino in obenem nadgradili vse tri rezine na enotno programsko osnovo vSphee5. Na njej lahko poganjamo vsaj 18 virtualnih strežnikov. Virtualno okolje smo začeli uvajati leta 2007. Virtualizacija nam omogoča izvajanje več različnih operacijskih sistemov na isti računalniški strojni opremi hkrati. V praksi to pomeni, da na enem fizičnem strežniku poganjamo več samostojnih računalnikov Windows. To prinaša številne prednosti, najpomembnejša je vsekakor konsolidacija strežniške infrastrukture, ki pomeni manjšo porabo energije in prostora in omogoča enostavnejše administriranje.

Skratka, informacijski sistem je kompleksen sistem programske opreme, naprav in infrastrukture, ki ga je treba konstantno in skladno razvijati in dopolnjevati. Če enakomeren razvoj zanemarimo, nam to lahko povzroči motnje v poslovanju, izpad informacijskih storitev, izgubo podatkov, krajo informacij ali oviro pri uvajanju novih postopkov in tehnologij. □

Varnostna naprava Cisco ASA 5200 in vgradnja v Talumov informacijski sistem

Čista pitna voda – kako dolgo še?

Tokratni prispevek je namenjen **vodam**, saj je 22. marec dan voda, ko strokovnjaki na svetovnem forumu o vodah v Marseillu opozarjajo, da pomanjkanje vode občuti že 2,7 milijarde ljudi. Dogodek sovpada tudi z akcijo **Očistimo Slovenijo odpadkov**, kar pomeni, da zmanjšujemo tudi tveganje za onesnaženje podzemnih vod. Sam nisem na strani takšnih in podobnih korektivnih akcij; izostali so namreč predvsem preventiva, ozaveščenost prebivalcev, sistemski pristop in ustrezen nadzor.

DR. MARKO HOMŠAK
FOTO: SRDAN MOHORIC

Zaradi rasti prebivalstva, suš in manjših zalog sladke vode je svet vedno bolj na poti do zaostrenih konfliktov zaradi pomanjkanja vode. Presenečeni smo ob številki, da predstavlja zdravo pitno vodo le slab odstotek, kljub temu da večino zemeljske površine predstavlja voda. Samo 2,3 odstotka je sladke vode, pa še te je v obliki ledu na obeh zemeljskih tečajih in ledenikih 77 odstotkov, dobrih 0,5 odstotka pa odpade na reke in jezera.

V Sloveniji se torej niti dobro ne zavedamo, da je sladka voda naša strateška »surovina«, ki jo moramo skrbno varovati in (u)porabljati. Površen opazovalec bi celo rekel, da je imamo v izobilju.

Dravsko-Ptujsko polje je zelo bogato s podzemnimi vodami, napaja pa se s padavinami prek pohorskih brežin. Manj smo lahko zadovoljni s kakovostjo podzemne vode, ki je obremenjena predvsem z nitrati in pesticidi. Črpalnice v Kidričevem je namenjeno za rabo tehnološke vode v tehnoloških procesih hlajenja naprav pri litju aluminijevih in drugih proizvodov ter naprav v kompresorskih in transformatorskih postajah.

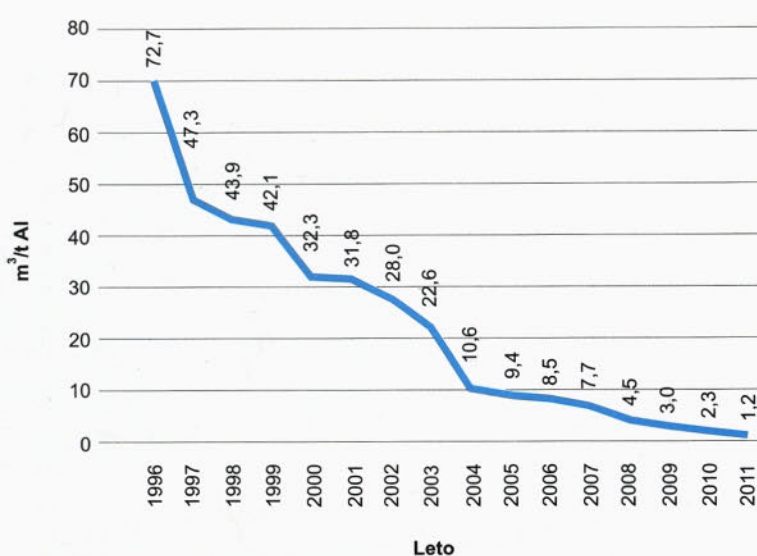
Na grafu so prikazane načrpane količine vode iz črpalnice v Kidričevem, pripadajoče specifične količine porabljene vode v tehnološkem procesu in količine odpadnih vod, izpuščene v vodotok. Po uvedbi zaprtega hladilnega sistema so se absolutne in specifične količine vod po letu 2003 zelo zmanjšale, kar je v skladu s splošno usmeritvijo varčne rabe naravnih virov in doseganjem kriterijev iz referenčnih dokumen-

tov najboljših razpoložljivih tehnik (BAT) pri zaprtih hladilnih sistemih ter porabe vode na tona proizvedenega aluminija. Spridobitvijo okoljevarstvenega dovoljenja konec leta 2007 je družba Talum izpolnila in izpolnjuje zahteve po dopustnih vrednosti pri izpustu odpadnih vod v vodotok kot pri racionalni rabi naravnih virov. Tako je cilj zmanjšanja specifičnih količin vode pod 10 m^3 na tona aluminijevih proizvodov po namestitvi zaprtega hladilnega sistema več kot izpolnjen. Investicija za skrbnejše ravnanje z naravnimi viri in zmanjšanje stroškov pri količinah načrpane vode ob hkratnem zmanjšanju vseh okoljskih dajatev, ki so s tem povezane, je bila torej več kot upravičena.

In to ne samo za 22. marec! □

Specifična poraba vode $\text{m}^3/\text{t Al}$

Prikaz vodne bilance v obdobju od 1996 do 2011

INTERVJU

Od pečarja do projektanta

DARKO FERLINC
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Robert Merlak

Robi Merlak je v Talumu že 20 let. Prav tako dolgo je Kidričan. V Talumu Servis in inženiring dela kot inženir elektrotehnike. Sodeloval je pri projektiranju in gradnji prve sončne elektrarne, ki jo je zgradil Talum v Federaciji Bosne in Hercegovine. Kaj dela in kje vse je aktiven, nam bo povedal v nadaljevanju.

Elektrikar, elektrotehnik ... so že kar klasični poklici. Kdaj si se odločil za ta študij?

Mislím, da bi danes že kar težko našli 13-letnika, ki bi želel postati elektrikar, elektrotehnik. Jaz pa sem odraščal na Teznu, ki je že od nekdaj veljalo za industrijski del Maribora. V družini in okolici sem srečeval ljudi, ki so jih cenili, ker so znali narediti nekaj z rokami. Če se je zraven še iskriilo, je bilo toliko bolje. Takšen je bil moj stric. Pravzaprav me je on navdušil.

Živiš v Kidričevem. Kdaj si prišel in od kod?

Iz Maribora me je pripeljala najstniška ljubezen in od rojstva hčerke pred dvajsetimi leti sem Kidričan.

Kdaj si začel v Talumu in kaj si takrat delal?

V Talumu sem začel delati leta 1994, ko je razpadel jugoslovanski trg, in če je bilo v takratnih velikih industrijskih mogotcih čutiti krizo, je Talum zaposloval. Tako sem tudi sam dobil priložnost. Delal sem kot pečar v elektrolizi in takoj sem se začel izobraževati, šel sem študirat. Pri tem so mi nadrejeni in Talum stali ob strani.

Po reorganizaciji si »pristal« v inženiringu v družbi Talum Servis in inženiring. Kakšno je sedaj tvoje delo?

Moje delo je projektiranje. Delam vse, od izrisa načrta, izbire materiala in izdelave potrebne dokumentacije ter spremljam in nadziram delo do konca. Moje delo je končano, ko stroj ali linija deluje.

Kaj se je po tvojem mnenju po reorganizaciji spremenilo na bolje?

Posamezne enote same »odgovarjajo« za svoje dobro delovanje ali morebitne napake. Rezultati dela so tako bolj določljivi, hitrejša je povratna informacija, tudi v Talumu Servis in inženiring. Toda za vidnejše rezultate je potreben čas. Sam pa sem pridobil večjo pisarno in novega, zelo sposobnega sodelavca, s katerim odlično sodelujeva.

Se je kaj spremenilo na slabše?

Kot sem že rekel, potreben je čas.

V zadnjem času so tvoja »specialnost« sončne elektrarne. Koliko si jih že projektiral?

No, temu ne bi rekel specialnost, saj je moje delo sicer zelo pestro. Projektirala sva jih skupaj s sodelavcem Damjanom. Stojijo na odlagališču v Kidričevem, na

Ptuju in v Bosni. Skupna moč je 5,2 MWp.

Si sodeloval tudi pri gradnji?

Ja, vsak projekt, ki ga naredimo, tudi nadziramo. Tako dobimo izkušnje in popravljamo morebitne napake. Tako je lahko vsak naslednji projekt boljši.

Ljudje so te najbolj spoznali zaradi izvedbe razsvetljave v prenovljeni dvorani restavracije Pan v Kidričevem. Kako je bilo tam?

Razsvetljava te speče lepote je bila res potrebna. In če jo je vsebinsko osvetlil Mirko Veselič s svojo ekipo, potem sem vesel, da tudi lučke pripomorejo k lepšemu vzdušju ob kulturnih dogodkih ali osebnih praznikih. Razsvetljava sem zastavil inovativno, atraktivno in po odzivu ljudi nam je to tudi uspelo. Seveda pa brez odlične ekipe, ki mi je stala ob strani, rezultati ne bi bil takšni, kot so.

Poleg tega, da delaš v Talumu, si še samostojni podjetnik. Kaj počneš?

Kot samostojni podjetnik obnavljam električne instalacije, montiram domofone, videofone in inteligentne instalacije. Ukvarjam se tudi s svetovanjem.

Je za samostojnega podjetnika dovolj dela?

Za prodornega in inovativnega samostojnega podjetnika je kljub današnji krizi še vedno dovolj dela. Je pa to garaško delo, ki zahteva mnogo samodiscipline in odrekanja. Treba si je upati in imeti dobro ekipo.

Vrnimo se spet k sončnim elektrarnam. V Bosni in Hercegovini si sodeloval pri izgradnji prve sončne elektrarne v tej državi. Kako je bilo?

Prvo sončno elektrarno smo zgradili v Kalesiji, majhnem kraju v okolici Tuzle. Čeprav je še nedolgo tega v teh krajih divjala vojna, so me ljudje prijetno presenetili. Pripravljani so delati in sodelovati. Imajo vizijo, svetlo zrejo v prihodnost.

Prvo elektrarno v Bosni in Hercegovini smo izgradili samo z veliko dobre volje in potrpežljivosti.

Kako dolgo je trajala gradnja?

Od prvega ogleda do izgradnje je bilo potrebnih sedem mesecev, dela pa so trajala dva meseca.

Je bilo kaj težav?

Najpomembneje je, da smo imeli skupen cilj: zgraditi prvo sončno elektrarno v tej novi državi. Še najbolj nam je nagajalo vreme, saj so

»Moje delo je projektiranje. Delam vse, od izrisa načrta, izbire materiala in izdelave potrebne dokumentacije ter spremljam in nadziram delo do konca.«

se pomembnejša dela začela decembra, ko je zapadel sneg.

Kaj si obetaš od tega posla? Bi Talum Servis in inženiring v Bosni in Hercegovini lahko zgradil še katero elektrarno?

Od tega posla si lahko obetamo veliko, saj je to za nas enkratna priložnost, da dobimo nova naro-

čila, pa ne samo pri izgradnji sončnih elektrarn. Imamo možnost, da pokažemo svoje znanje in dobro voljo za sodelovanje pri različnih projektih. Spoznal sem kar nekaj prodornih ljudi. Odprli smo si pot.

Povej še kaj o odnosih z Bošnjaki. Kljub vsemu je Bosna in Hercegovina nekdanja bratska republika.

V Bosno smo šli graditi sončno elektrarno. Prav tako bi jo lahko šli na Hrvaško ali na čisto drugi konec sveta. Gre preprosto za profesionalnost, za ljudi, ki so z nami pripravljene sodelovati, vlagati in delati. Gre za partnerje, ki nam zaupajo in imajo vizijo, zato nanje tako gledam. Mogoče nam je od nekdanje bratske republike še najbolj ostal podoben kulinarčni okus (čevapčiči in podobno) in poznavanje njihovega jezika.

Delaš pa seveda še pri drugih projektih. katerih?

Res je, projektov je kar nekaj. Trenutno končujemo livno robotsko celico 3 za obrat Ulitki, sproti pa obnavljamo livne stroje za podjetje Scheff iz Nemčije. Obnova poteka zelo hitro, vendar jo kot ekipa uspešno obvladujemo. Seveda pa še vedno delamo sončne elektrarne pri nas v Sloveniji. Na Ptujju gradimo sončno elektrarno na strehi z močjo 35,04 kWp. To je druga elektrarna na isti strehi. Prva je bila zgrajena lani, in to z močjo 49,9 kWp. Poleg tega v Talumu sodelujem s Službo varstva pri delu, saj sem tudi varnostni inženir. Dela mi torej ne zmanjka.

Po Talumu že visijo plakati v zvezi z vrednotami in plakati za akcijo Upam si! Koliko, meniš, ljudje vedo o teh stvareh? Koliko veš sam?

Ljudje naj začno početi točno to, na kar nas plakati opozarjajo. Naj si upajo biti inovativni, prodorni, naj si upajo realizirati svoje ideje. Sam s svojim delom in znanjem poskušam prav to. Upati si.

Kakšni se ti zdijo odnosi med zaposlenimi v Talumu? Kakšno je vzdušje?

Vzdušje v Talumu ustvarjamo vsi zaposleni, vsak prispeva svoj delež in je zanj soodgovoren. Tega se, se mi zdi, velikokrat premalo zavedamo.

Predvsem me zanima, kaj meniš o odnosih med vodji in podrejenimi.

Za vsak dober odnos sta potrebna iskrenost in spoštovanje na obeh straneh. Enako je potrebno med vodji in podrejenimi. Pa želje in skupni cilji.

Včasih se zdi, da je med ljudmi prisotna neka tesnoba, morda celo negotovost zaradi krize v svetu in v Talumu. Jo ti čutiš?

Mene bolj kot kriza v svetu žalosti tesnoba v ljudeh. Seveda jo začutiš, vendar se je za obstoj potreba truditi, delati in se ne zbolj bati zanjo. Če se prepustiš zbolj strahu, ti to prinese zagnjenost, nevoščljivost, to pa duši delovno ustvarjalnost, kreativnost in vse lepo v ljudeh. Žal so časi težki in predvsem negotovi.

Kaj pa bowling? Talum je že nekaj časa vključen v ptujsko podjetniško ligo. Ko smo začeli, si bil za nas pravi »profesionalec«.

Bowling je bil moj »ventil« za sproščanje, še preden je bil Talum vključen v podjetniško ligo, in mogoče sem zato veljal za profesionalca. Imel sem tudi več časa in sem več treniral, vlagal več truda v ta lepi šport.

V prejšnji sezoni je ekipa Taluma dosegla zelo dobro 3. mesto. Najbrž je treningov premalo, da bi lahko dosegli kaj več?

Med toliko ekipami je tretje mesto zelo lep rezultat. Seveda pa je treba več trenirati, saj prihaja vedno več ekip, z vedno večjo motivacijo. Tako kot na drugih področjih bo rezultat vedno sorazmeren z vloženim trudom. Je pa pri bowlingu pomembno tudi druženje in ne samo rezultat. Še posebej me veseli, da smo k tej igri privabili tudi ženske.

Sem te pozabil kaj vprašati?

Upam. Kajti če ne, potem bi to pomenilo, da ne bi imel več načrtov, ciljev. Teh pa je še veliko, tako na delovnem kot na zasebnem področju. Za lepšo, lahkotnejšo prihodnost. ▣

»Vzdušje v Talumu ustvarjamo vsi zaposleni, vsak prispeva svoj delež in je zanj soodgovoren.«

Vodja delilnega mesta

SONJA HERTIŠ

FOTO: SRDAN MOHORIČ

Končala sem srednjo gostinsko šolo, smer kuhar. Po končani šoli sem opravljala pripravništvo v hotelu Orel v Mariboru, potem pa sem se zaposlila kot natararica v gostinskem lokalu v Majšperku. Vedno me je veselilo delo s hrano, zato sem se leta 2003 zaposlila v podjetju Vital. Delo deljenja malice sem opravljala sedem let, sedaj pa opravljam delo vodje delilnega mesta. Menim, da prehrana in druge gostinske storitve ne smejo biti prepuščene naključju. Zavedam se tudi tega, da je organizirana prehrana na delovnem mestu eden izmed osnovnih pogojev za zadovoljstvo in motiviranost delavcev, zato mora biti zmeraj premišljena, načrtovana, kakovostna in raznolika.

Moje delo zajema organiziranje in razdeljevanje malice. Zjutraj s sodelavkami najprej pripravimo delilno mesto, razdeljevalno posodo in pribor, v katerega potem delimo malico po določenih normativih. Malico na delilno mesto pripeljemo v termo posodah, iz katerih hrano potem premestimo v grelne pulte. Med deljenjem skrbimo, da ohranjamo jedi na ustrezni temperaturi, predvsem

pa skrbimo za splošno higieno. S pridobitvijo računalniškega programa sta naročanje in spremljanje veliko lažja in poenostavljena. Ko delavci, zaposleni v Talumu, obrok pojejo, umazano posodo odložijo na trak, zanjo pa poskrbimo v pomivalnici. V dopoldanskem času razdelimo okrog 600 obrokov. Po končanem razdeljevanju poskrbimo za čistočo delovnih površin in pripravimo delilno mesto za razdeljevanje popoldanske in nočne malice.

Na novem delovnem mestu sem se seznanila tudi z različnimi novimi deli, kot je na primer spremljanje različnih artiklov, sklepati moram sodelovanje z dobavitelji ter sanitarnimi inšpektorji in podobno. Največ spretnosti in znanja pri mojem poklicu dobiš z delovnimi izkušnjami. Za opravljanje tega dela so pomembni dobra fizična kondicija, prijaznost ter dober odnos z gosti in sodelavci. V Vitalu imamo zaposleni vedno možnost strokovnega izobraževanja.

Moj dan se uspešno konča, ko delavci odhajajo iz jedilnice zadovoljni z malico in našimi gostinskimi storitvami. □

Sonja Hertiš

POŽARNA VARNOST

Tudi tokrat naši gasilci uspešni

Dne 20. februarja 2012 ob 7.34 smo bili poklicni gasilci Vargas-Ala obveščeni, da je izbruhnil požar na liniji širokega traku v livarni gnetnih zlitin.

JOŽEF MURATA
FOTO: DARKO FERLINC

Službujoči gasilci smo takoj intervenirali in po ogledu ter zbranih informacijah začeli gasiti po načelih gasilske taktike. Glede na medij, prisoten ob požaru (aluminijeva talina, aluminijev prah, hidravlično olje, električni tokovodniki), in čas, pretečen od začetka požara, smo uporabljali različna gasilna sredstva, in to zelo uspešno, saj je intenzivnost gašenja trajala kakih 35 minut in požar se po našem prihodu ni nikamor razširil. Takoj po prihodu sem aktiviral tudi člane Prostovoljnega gasilskega društva Talum, ki so se nam v najkrajšem možnem času pridružili ter pomagali k uspešnosti intervencije. Po končanem gašenju smo uredili in pripravili vso gasilsko tehniko in

opremo, uporabljeno pri gašenju, ter opravljali gasilsko stražo še naslednjih 12 ur.

Kot vodja intervencije bi za izredno požrtvovalnost pohvalil gasilce **Jožeta Kanclerja, Mitjo Gorinška** in od doma prispele **Dejana Šibilo, Zdenka Belšaka, Simona Valentana** in **Francija Marčiča**.

Analiza vaje je pokazala, da za varno delo na področju Taluma gasilci nujno potrebujemo termične vratne ščitnike, rezervne 300-barske jeklenke, ki ustrezajo že obstoječim napravam, radijsko zvezo med vodjem intervencije, napadalci in drugimi sodelujočimi na intervenciji ter svetilke, ki jih lahko namestimo na novejšo intervencijske obleke. □

ŠPORT

Starejši dečki NK Aluminij »v Evropi«

Naslov današnjega prispevka namiguje na dejstvo, da smo v našem klubu spet dosegli večji in odmevnejši rezultat. Posledica tega rezultata bo zagotovo nastopanje naše ekipe starejših dečkov (U-14) na evropskem nogometnem prizorišču.

TONI PERNAT
FOTO: TONI PERNAT

Nike Premier Cup je tekmovanje starejših dečkov v organizaciji Nogometne zveze Slovenije (NZS) in podjetja Nike. Pravico do sodelovanja si mora vsaka ekipa priboriti v rednem prvenstvu, saj lahko sodeluje samo prvih osem ekip iz lige - vzhod in prvih osem ekip iz lige - zahod. Ker trenutno zasedamo drugo mesto v 1. slovenski ligi starejših dečkov - vzhod, smo ta osnovni kriterij brez težav

izpolnili. Sledil je četrtfinalni turnir, na katerem smo zasedli drugo mesto in se uvrstili v polfinale, ki smo ga v soboto, 10. marca 2012, vzorno organizirali v našem športnem parku v Kidričevem. Poleg nas so si pravico do nastopa priborile še ekipe NK Maribor, NK Celje in ND Mura 05. Vse tekme so bile zelo dobre, trde in napete vse do konca. Naši fantje niso »pregoreli« v veliki želji, ni jih

zmotilo breme domačega igrišča. Prav nasprotno. Nasprotnike so premagovali kar po vrsti. Najprej Maribor z rezultatom 1 : 0, nato Celje z rezultatom 1 : 0 in na koncu še Muro z rezultatom 4 : 0 ter se z maksimalnim možnim izkupičkom devetih točk uvrstili v finale Nike Premier Cup 2012, kjer se bodo pomerili z zmagovalcem zahodne skupine, to je ekipo NK Triglav iz Kranja.

Toda zakaj sem uvodoma zapisal, da smo že v Evropi?

Nike je vsako leto peljal zmagovalca slovenskega tekmovanja na svetovno prvenstvo, ki je bilo organizirano nekje v Evropi, poraženec finala (drugi finalist) pa še je moral zadovoljiti s pokalom za osvojeno drugo mesto. Letos je drugače. Zmagovalec finalnega obračuna in s tem zmagovalec Nike Premier Cup

Ekipa starejših dečkov U-14

Slovenija 2012 bo pod pokroviteljstvom podjetja Nike odpotovila na svetovno prvenstvo na Poljsko, v mesto Lodž, poraženca finala (drugega finalista) pa bo podjetje SKF Slovenija peljalo na enotedenski mednarodni turnir Gothia Cup 2012 v Göteborgu na

Švedsko, na katerem so lansko leto sodelovale ekipe iz 127 držav.

In kdo so fantje, ki že leta svoj prosti čas namenjajo strokovno vodeni vadbi nogometa v naši nogometni šoli? To so: Luka Janžekovič, Tilen Ahec, Jetmir

Muharemi, Denis Majerič, Erik Zorec, Luka Petek, Nejc Brodnjak, Denis Hreljič, Marko Panikvar, Dejan Petrovič, Bruno Gale, Žan Pungartnik, Sašo Brec, Jan Šavorič, Tim Lončarič, Domen Klanjšek in Jan Bračič. Trener ekipe je Borut Kolar, nekdanji zelo

uspešen igralec našega kluba, danes pa, kot vidimo, uspešen trener.

Kakor koli že se bo razpletlo v finalu, naslov današnjega prispevka ne laže. NK Aluminij je že v Evropi. □

REKREACIJA

Deset minut za boljše počutje ... neprecenljivo

ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: SRDAN MOHORIC

V tujini ni nič novega, da se zaposleni med svojim delom razgibavajo, saj so delodajalci ugotovili, da vadba blagodejno vpliva na zdravje in storilnost zaposlenih. Ko smo februarja v oddelku za finance in računovodstvo uvedli desetminutno telovadbo, smo to sprejeli s kančkom ironije. Kaj kmalu pa smo ugotovili, da se po telovadbi veliko bolje počutimo, in smo se tako z nasmeškom in polni nove energije ter elana vračali v pisarne vsakodnevnim izzivom na proti. V sedečem položaju in za računalniki preživi-

mo več ur na dan, zato smo zaposleni tarnali nad bolečinami v križu in v vratnem predelu. Vsak zase nismo zbrali dovolj motivacije za vsakodnevno prekinitve dela in krajšo telovadbo. Šele skupinska vadba nam daje motivacijo in po mesecu dni vsakodnevne vadbe se že čutijo blagodejni učinki na telo. Po telovadbi smo bolj zbrani in se laže osredotočimo na delo. Vadba ni železni ritual, tem-

več skupinsko razgibavanje, polno smeha in dobre volje, kar še popestri in izboljša motivacijo. Upamo, da bomo z našo odločitvijo dobri zgled drugim zaposlenim in da se nam boste pridružili. Vadba se začne vsak dan ob 13.30 na hodniku oddelka za finance in računovodstvo.

Dobrodošli med nami! □

Fotografije meseca

Smučišče. Foto: Lidija Kosi.

Bronasto življenje. Foto: Miran Jeza.

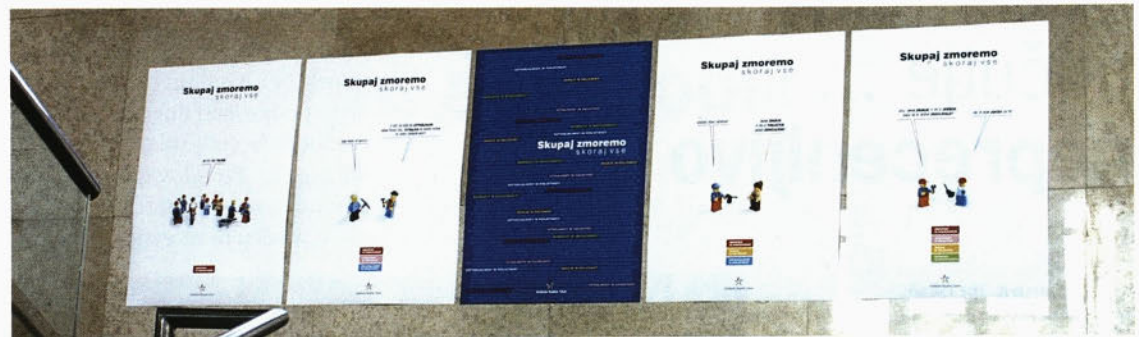

Galebi. Foto: Miran Jeza.

Na plakatih so, ker so si upali

Kot ste opazili, smo v okviru akcije Upam si! Prestrukturiranje Taluma z inovativnostjo začeli obešati plakate. Na njih so ljudje, ki so si upali in so zato dosegli veliko. Hvaležni smo jim lahko in ponosi smo nanje, čeprav niso vsi Slovenci. V naslednjem koraku bodo, upamo, na plakatih naši sodelavci, ki so si že ali pa si še bodo upali.

Visijo tudi plakati, ki govorijo o Talumovih vrednotah. Odprtost in sodelovanje sta glavni. Kaj pa preostale? Začnimo jih živeti. ■

Zgodba o porcelanasti skodelici

... Premalo se zavedamo pomena malenkosti. Prav te malenkosti, ki jih v življenju jemljemo kot nekaj samoumevnega, so lepilo družbe, saj zalepijo razpoke med odtujeno bližino posameznikov. Te drobnarije se imenujejo vsakdanji rituali ...

ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Če smo pošteni, so naša življenja bolj ali manj določena z vsakdanjikom, ki utripa v norem tempu. A v tem natlačenem urniku so drobne razpoke, skozi katere lahko spolzimo, da si ukrademo čas zase in za svoje bližnje. To so trenutki, ki jih ustvarjamo po lastni meri. Vsak človek ima svoje drobne rituale, ki tako kot skrivnostni rečni rokavi upočasnjujejo divji tok dneva.

Jutro v svojih nedrjih skriva zame najlepši ritual dneva. Ne glede na to, na katero nogo sem vstala in kako namrgodeno je tisto strašilo, ki zjutraj pogleda iz ogledala, pa prva jutranja kava s sodelavko nepreklicno zažene moje delov-

ne motorje in mi vrne izgubljen nasmeh. Jutranja kava ni samo čas prebujanja in dokončnega slovesa trepalnic od rožnatih lic, je tudi gonilo družabnega življenja. Torej pri vsej stvari ne gre samo za vsebino, ki jo izpijemo. Gre za nekakšen ritual pitja jutranje kave. K temu spadajo vonjave, žvenket porcelanastih skodelic, udarjanje majhnih servisnih žličk po robovih dneva, gre za okus po sladkorju, ki se nabere na dnu skodelice, gre za risanje mlečnih podob na črno platno in gre za zaupne pogovore med ljudmi, za dialoge, za trenje trdih orehov, ki se zgrinjajo na nas, in gre za povezovanje. Čas za kavo je trenutek, ko postanemo, ko svoje življenje prestavimo v nižjo prestavo, sedemo in se posvetimo sebi in drugim.

Ritualno pitje čaja in kave je družabno opravilo, ki se prenaša iz roda v rod. Okoli tega so spleteno močne vezi ali prava pravcata arheologija človeškega družabnega življenja. Ta ritualnost pa je v obdobjih in družbah spreminjala svoje vloge in svoj pomen. Na Japonskem je na primer pitje čaja pomenilo individualno izkušnjo. Pri tem je šlo za nekakšno meditacijo, s pomočjo katere je človek našel svoj pot vase in tako prek skodelice čaja rešil svoje osebne frustracije in konflikte. V Angliji je pitje čaja in kave imelo povsem drugačen, bolj ekstrovertiran pomen. Čas pitja čaja je pomenil druženje, pri katerem so bile zaželene pikre pripombe. Verjetno prav iz tega obreda izvira prefinjen angleški humor, ki je poln prisposodob in spretno zapakiranih pomenov. Zagotovo se spomnite neugnanega in sofisticiranega de-

tektiva Hercula Poirota s tankimi brčicami in pronicljivim umom, ki je razrešil še tako zapleteno uganke. Osumljence je zbral na čajanki, in medtem ko je počasi in elegantno srkal dišeče substance iz porcelanaste skodelice s krožničkomo, se je v njegovem umu porodila genialna rešitev zapletene uganke in zlikovca spravila za rešetke. Pitje čaja in kave torej v tem kontekstu ni samo prijateljsko in družinsko opravilo, temveč postane tudi poslovni ritual. Ritual zblíževanja in prebijanja debelega ledu med nasprotno mislečimi, med poslovnimi konkurenti, med neprijatelji ... Prav v Južni Ameriki je ritualnost postrežbe in pitja kave dosegla svoj višek družbenega udejstvovanja in sprejetosti, saj je udeleženec omizja že s samo postrežbo kave lahko ugotovil, kakšen je njegov položaj v družbi, ki ga je pogostila, in koliko ga cenijo. Morda danes na pitje kave gledamo povsem banalno in se ne zavedamo njenega pravega pomena, čeprav je kava takoj za nato najpomembnejši trgovski izdelek. Kava ne nudi samo užitka ob pitju, nudi mnogo več, česar ni mogoče ovrednotiti v denarju. Je neprecenljiva tekočina, ki zblížuje. Kava je obred negovanja prijateljstva in bogata dediščina naših prednikov. Še vročo postavite predse in opazujte dišeči val pare, ki se dviguje iz skodelice. Kot ritualni ples staroselcev okoli ognja. Kava ni samo ritual, kava je mit, je kult, ki je prerasel prihodnost. V trenutku, ko boste izpili svoj požirek kave, boste občutili, da ste gospodar svojega časa in protagonist svojega sveta. □

Od tropske dežele do dalmatinskega melosa

DANICA HRNČIČ
FOTO: DANICA HRNČIČ
SRDAN MOHORIČ

Ob letošnjem dnevu žena so nas v Talumu lepo presenetili. V počastitev praznika sta Uprava Taluma in sindikat organizirala kar dve prireditvi.

V petek, 9. marca 2012, so nas povabili na razstavo orhidej in metuljev v Tropski vrt Vrtnarstva Kurbus na Meleh pri Gornji Radgoni. Povabilu se nas je odzvalo lepo število, saj nas je bilo kar za dva avtobusa. Pred odhodom nas je pozdravil predsednik Skei Igor Jeza, nas seznanil z organizacijskimi informacijami ter nam zaželel prijetno praznovanje in druženje. Že sama vožnja je bila zanimiva, obujale smo spomine na naša prejšnja praznovanja dne-

»Smo se pa dve uri zabavali in smejali ter uživali v dalmatinskih pesmih, ki jih je med prizori zapela grajenska »dalmatinska klapa«.«

va žena, seveda pa ni šlo brez pregleda aktualnih dogodkov v službi in vožnja do Gornje Radgone je hitro minila.

Pređen smo se podale v »tropsko deželo«, je sledila še obvezna gasilska slika pred rastlinjakom. Z zanimanjem smo si ogledale različne vrste orhidej, okrog 200 naj bi jih bilo, z ogromnimi cvetovi do tistih s čisto drobnimi, najrazličnejših barv in oblik. Orhideje so rastline, ki so v bistvu zajedavke. Razstavljene so bile tako, kot rastejo v naravi – največkrat na drevju. Posebej čarobno je bilo v deželi metuljev iz Kostarike. Bili so zanimivih barv, njihovo preobrazbo iz bub pa si je bilo prav tako mogoče ogledati. Po ogledu se je naše druženje nadaljevalo na skupnem kosilu v Šratovcih v Gostilni Nada, kjer so nas gostitelji pogostili s tradicionalnim slovenskim kosilom. Ker pa čas hitro beži, smo se počasi podale proti domu. Kljub utrujenosti je vožnja minila med petjem, smehom in z obljubo, da takšna druženja ponovimo večkrat.

Druga prireditev pa je bila v nedeljo, 11. marca 2012, ob 18. uri v dvorani restavracije Pan v Kidričevem. Povabljeni smo bile na gledališko predstavo Veliki poročni manevri, komedijo v

izvedbi gledališke skupine KD Grajena. Predstava je bila dobrodelna, podprli pa so jo Talum, Občina Kidričevo, Boxmark, Silkem, KD Grajena, Radio Tednik Ptuj in restavracija Pan v sodelovanju s soroptimistkami s Ptuja. Zbrana donatorska sredstva so bila namenjena za nakup mamografa za Splošno bolnišnico dr. Jožeta Potrča Ptuj. Pred začetkom predstave sta nas pozdravila Mirko Veselič in predsednica ptujskega kluba soroptmistik Breda Žgeč, ki je na kratko predstavila delovanje kluba in akcijo zbiranja denarja za nakup mamografa, ki so jo začele že leta 2010. Glede na to, da je bila predstava namenjena občankam Kidričevega in ženskam, zaposlenim v družbah, ki so finančno omogočile to predstavo, se nas je zbralo le nekaj čez 300. Smo se pa dve uri zabavali in smejali ter uživali v dalmatinskih pesmih, ki jih je med prizori zapela grajenska »dalmatinska klapa«.

O predstavi

Komedija v 14 slikah "Veliki poročni manevri" po predlogi Ivana Brešana ter v prevodu in priredbi Tatjane Vaupotič je v izvirniku postavljena v majhno dalmatinsko mesto, za predstavo pa pre-

stavljena v naše okolje v šestdeseta leta. Je zgodba o številnih zapletih, povezanih s snubitvami, nevoščljivostjo in privoščljivostjo ter uveljavljanjem osebnih koristi, ne glede na žrtve, ki jih zato utrpijo drugi. Liki so posebni: za Kafro je najpomembnejše maščevanje, Plemeniti neznosno zaudarja, Nino ima govorno napako, Bagari se ne uspe strezniti, Tonček je rahlo omejen, Katica pa neizmerno preklinja ... Predstava teče v sočnem narečnem jeziku iz našega okolja, je polna besedne in situacijske komike. Gledalca ves čas drži v napetem pričako-

vanju, kako se bodo različne zgodbe razpletle, in ga vedno znova preseneti z nepričakovanimi obrati. Dogajanje se začne v vaški gostilni, kjer imajo teden dalmatinske pesmi, zato pri njih gostuje dalmatinska klapa. Glede na to, da imajo v dramski skupini tudi mnoge pevce, ki odlično zapojejo dalmatinske pesmi, so si lahko privoščili tudi to, da so pesmi odpete v živo.

Vir: <http://etocka.si/ptuj/gledaliski-spektakel-kd-grajena-nagradu-vurberk-komedija-v-14-ih-slikah-veliki-poročni-manevri/>

V nadaljevanju lahko preberete čestitko, ki jo je poslal nekdanji vodja DE Vzdrževanje Stanko Horvat vodstvu Taluma, Taluma Servis in inženiring in skupini, ki je sodelovala pri projektiranju in izgradnji prve sončne elektrarne v Bosni in Hercegovini.

Pozdravljeni!

Pred kratkim sem obiskal Tonija Verdenika. Ko se nama je pridružil še Mihael Hameršak, sta mi predstavila aktivnosti, ki so potekale za že dokončano prvo sončno elektrarno v BiH. Vesel sem bil, da vam je uspel tak strokovni podvig.

Najprej vam je bila zaupana gradnja na nekdanjem odlagališču rdečega blata, h kateri so bili pritegnjeni sodelavci iz Servisa in inženiringa. Nikoli nisem razmišljal, da se lahko za mnoge tako negativen prostor tako lepo in koristno preoblikuje. Nastala je oaza, ki je plod dela smelih in pozitivno usmerjenih strokovnjakov.

V tem tednu ste projekt slavno predali v BIH. Prepričan sem, da vas je malo stisnilo pri srcu, ko vam je nekdo v drugi državi stisnil roko, povedal besede v zahvalo, zaželel dobro delo še naprej. Kot že velikokrat v lastni državi, na vrhu takih dogodkov ne želijo opaziti, kaj šele čestitati zanje. Tega ste že navajeni, priokus pa ostaja.

Od mene prejmite res iskrene čestitke in želim vam še veliko podobnih dogodkov. Posebej čestitam skupini, ki je sodelovala pri projektiranju in gradnji elektrarne.

Oprostite, za takšen podvig se spodobi ročno napisati čestitko, pa vendar e-pošta pripomore, da stvari hitreje stečejo.

S spoštovanjem!

Stanko Horvat

Upam si!

Prestrukturiranje Taluma z inovativnostjo

Charles Martin Hall - izumitelj elektroliznega postopka pridobivanja aluminija (ZDA)

Vedno zvest »fabriki«

SODELAVCI

FOTO: SRDAN MOHORIČ

V decembrskih dneh je svojo delovno kariero sklenil naš sodelavec Milan Klajnshek. Milan je leta 1977 začel svojo delovno pot v Kontrolni kvalitete kot prevzemalec oziroma kontrolor vhodnega materiala in rezervnih delov. Zaradi večletnih izkušenj in znanja montažnih del pri Hidromontaži je sprejel nadzor montaže v investicijskem sektorju razvoja in z vso odgovornostjo vestno nadziral montažo električnih naprav v času obeh modernizacij. Kadar je bila montaža naprav manj intenzivna, je skrbel za njihovo nemoteno delovanje. V zadnjem obdobju je opravljal dela plani-

ranja in koordinacije na področju vzdrževanja elektroliz. Na predlog sodelavcev je bil za svoje dobro delo nagrajen z najvišjim tovarniškim priznanjem zlati metulj.

Za Milana je bilo značilno, da je bil vedno zvest podjetju. Ura ali dan nista bila nikoli pomembna, prav tako je bil vedno pripravljen za sodelovanje in izpolnjevanje delovnih nalog.

Ob odhodu v pokoj mu želimo predvsem zdravja in veliko prevoženih kilometrov s kolesom, posveti pa naj se tudi uresničevanju svojih sanj.

Milan prejema priznanje zlati metulj

Zahvala

Ob boleči izgubi moža, očeta in dedka

Antona Lesjaka,

upokojenca Taluma iz Dražencev 51, se iskreno zahvaljujemo sindikatu Taluma, godbeniku za odigrano Tišino in vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti in izrekli sožalje.

Žalujoci: vsi njegovi

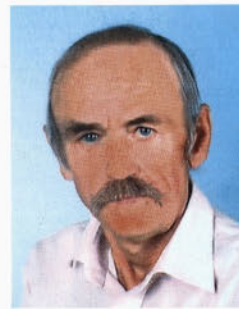
Zahvala

Ob boleči izgubi moža, očeta, dedka in pradedka

Jožefa Kanclerja

iz Njiverc 11 se iskreno zahvaljujemo sindikatu Taluma, sodelavcem Vargas-Ala in vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, darovali cvetje in sveče, nam pa izrekli sožalje. Vsem in vsakemu še enkrat najlepše hvala!

Žalujoci: njegovi najdražji

Zahvala

Ob izgubi našega dragega moža, očeta, dedka in tasta

Slavka Bedenika

se vsem iskreno zahvaljujemo za darovano cvetje, sveče in da ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani. Iskrena hvala tudi za odigrano Tišino.

Njegovi najdražji

8. marec

FOTO: DANICA HRNČIČ

Skupaj zmoremo skoraj vse

MI VSI SMO TALUM!

**ODPRTOST
IN SODELOVANJE**

Vrednote Skupine Talum

KRIŽANKA

SLOVARČEK: LENČEK – slovenski etnolog (Rado, 1921-2005), TANNAT – francosko rdeče vino, PESNE – francoski slikar (Antoine, 1683-1757), MIEULI – ameriški TV producent (Franklin, 1920-2010), EJA – reka v Rusiji, pritok Ilmenskega jezera, DRNOSELJ – koščičasto sadno drevo, cibora.

	SESTAVIL: JANKO ŠEĞULA 2011	VSEBINA, POANTA	SREDIŠČE, CENTER, OSREDNJI DEL	PASJA HIŠICA	TALUM	KOŠČI- ČASTO SADNO DREVO, CIBORA	SLOVENSKA TV NAPOVEDO- VALKA (BAŠ)	ADRIA AIRWAYS	LATINSKA MODROST					
	FR. NOVEC ZA PET CENTIMOV				AMERIŠKA IGRALKA CAMERON									
	ARZEN				STARA ENOTA ZA DELO									
								ARABSKI ZREBEC						
	SILVA ČUŠIN			NOVA GORICA			ZLATI ZAJEC IZ JUŽNE AMERIKE	ANDREJ HEBAR				GLAVNO MESTO ALBANJE	INDIJ	
				V STAREM RIMU IZOBRAŽEN SUŽENJ			ANJA KLINAR							
	REKA V RUSIJI, KI SE IZLIVA V AZOVSKO MORJE				VELIKI RUSKI OTOK NA DALJNEM VZHODU									
					4. IN 22. ČRKA									
	SLOVENSKI ETNOLOG (RADO, 1921-2005)							GOSTIJA					OTOŠKA SKUPINA V ZAHODNIH ALEUTH	
	HERMANN MAIER	PTICA SEVERNIM MORIJ, NJORKA	VAS NA KAVKAZU				IZDELO- VALEC SRPOV	DELAVEC V SLADARNI						
			ZRAK, OZRACJE				UROŠ TRŠAN							
					ALPSKI BOTANIČNI VRT V TRENTI									
					PRITOK LJUB- LJANICE									
							FRANCOSKO RDEČE VINO							
							LANTAN							
	DIREKTOR TALUM LIVARNA d.o.o. (MARJAN)							DANNY AIELLO						
	TALUM	AMERIŠKI TV PRODUKT (FRANKLIN, 1920-2010)	PLEZALEC, ALPINIST (STAR.)					AMERIŠKA PEVKA (AMANDA)						
			LEDENI DESERT, ŠERBET											
	REKA V RUSIJI, PRITOK ILMEN- SKEGA JEZERA						STOLETJE, VEK							
	JUPITROV SATELIT						FR. SLIKAR (ANTOINE, 1683-1757)						SOCVETJE PRI ZITU	SADNE PLJACE
	VLADO RAVNIK			STRD	PASCAL				SKANDIJ					
					JUNAK ENEIDE, ENEAS					KURIVO ZA PLAVŽE				
								ZORAN OGRINC						
														
								OČESNO JABOLKO						
								HRVAŠKI OTOK						
	OBLAK, KI SE SESTOJI IZ LEDENIH KRISTALOV IN ZMRZ- NENIH KAPLJIC													
	IVAN TAVČAR			ŽIVAL Z BODICAMI					MESTO V ITALIJI, ZAHODNO OD ANCONE					

Upal sem si!

Upam si!

Prestrukturiranje Taluma z inovativnostjo

Janez Puh, slovenski izumitelj. Zgradil je motocikel, s katerim je leta 1906 zmagal na slavnih dirki za pokal Gordona Benneta – vozil je s povprečno hitrostjo 77 km/h.